

Aan het algemeen bestuur

postadres

Postbus 5006
7600 GA Almelo

bezoekadres

Kooikersweg 1 Almelo

t 088-2203333

e info@vechtstromen.nl

www.vechtstromen.nl

onderwerp

Geactualiseerde begroting 2024 en
ontwerpbegroting 2025 Gr Het
Waterschapshuis

datum

8 maart 2024

portefeuillehouder

E. Hemmers

contact behandelaar via

bestuursondersteuning@vechtstromen.nl -

bijlage(n)

Geacht bestuur,

In december 2023 heeft de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (hierna hWh) de geactualiseerde begroting 2024 en de ontwerpbegroting 2025 aangeboden aan uw bestuur. Deze begroting betreft de kosten die hWh maakt voor het uitvoeren van projecten en het gezamenlijk inkopen van licenties en applicaties op het gebied van digitalisering en digitale transformatie ten behoeve van de 21 waterschappen. We ervaren dat deze kosten de laatste jaren een stijgende trend laten zien. Dat staat niet op zichzelf. Ook bij ons eigen waterschap stijgen de kosten voor digitalisering en digitale transformatie. De redenen hiervoor zijn diverse maatschappelijke ontwikkelingen en toenemende wettelijke eisen die het noodzakelijk maken meer energie te steken in een betrouwbare digitalisering en het beschikbaar hebben van (meer) actuele en betrouwbare data. Door samen te werken in hWh proberen we deze uitdagingen zo goed mogelijk aan te gaan. Veelal is die samenwerking effectief en efficiënt en biedt het veel voordelen ten opzichte van het zelf uitvoeren van projecten.

Iedere begroting van hWh bestaat uit een aantal delen, te weten:

- Deel 1: Instandhouding.
- Deel 2: Projecten waterschappen (ontwikkelpromen en diensten & beheer).
- Deel 3: Projecten met derden.
- Deel 4: Verwachte begrotingswijzigingen in het betreffende begrotingsjaar.

Formeel hebben de AB's van de 21 waterschappen die deelnemen in hWh de bevoegdheid een zienswijze in te dienen op het deel Instandhouding (voor zover deze kosten ten opzichte van een voorgaande begroting zijn gewijzigd). In de onderhavige situatie geldt dat voor de ontwerpbegroting 2025 en niet voor de geactualiseerde begroting 2024.

Derhalve is een separaat AB-voorstel opgesteld met betrekking tot de zienswijze op de instandhoudingskosten in ontwerpbegroting 2025 hWh. Dat voorstel zal op 24 april 2024 worden behandeld in uw bestuur.

De gehele geactualiseerde begroting 2024, alsmede de delen 2, 3 en 4 van de ontwerpbegroting liggen ter informatie bij u voor. In deze AB-brief willen wij u inzicht geven in deze begrotingen. Dat doen wij in een viertal paragrafen:

1. De werking van de begrotingssystematiek van hWh.
2. De geactualiseerde begroting 2024 hWh.
3. De ontwerpbegroting 2025 hWh.
4. De consequenties van de begrotingen hWh voor de bijdrage van Vechtstromen aan hWh.

1. De werking van de begrotingssystematiek van hWh

Zoals hierboven al aangegeven bestaat iedere begroting van hWh uit vier onderdelen. Het deel instandhouding beslaat meestal ongeveer tussen de 17 en 21% van de totale begroting. Het exacte percentage is afhankelijk van de omvang van het deel projecten (waterschappen en derden). Als hWh meer projecten moet uitvoeren stijgen de kosten van de instandhouding met gelijke tred mee, omdat met name de kosten van financieel beheer, P&O, informatieveiligheid, etc. toenemen. Maar de kostenstijging is meestal redelijk voorspelbaar en overzichtelijk. Op basis van de vastgestelde Unie-verdeelsleutel betalen alle waterschappen (eigenaren) mee aan de instandhouding van hWh.

Deel 2 van de begroting bestaat enerzijds uit de kosten voor de projecten (ontwikkeling) die hWh ten behoeve van de waterschappen uitvoert en anderzijds uit de kosten voor diensten & beheer. Deze laatste kostenpost betreft het beheer van applicaties en producten die voortkomen uit de projecten, maar betreft ook diensten en producten die gezamenlijk worden ingekocht, zoals licenties, etc. Afhankelijk van het onderwerp zijn projecten en dienst & beheer collectief (verplicht voor alle 21 waterschappen) of facultatief (ieder waterschap bepaalt zelf om wel of niet mee te doen).

De opdrachten voor alle projecten die betrekking hebben op deel 2 van de begroting komen van de Opdrachtgeverstafel (OGT), waarin alle secretarissen-directeuren (SD's) van de 21 waterschappen zitting hebben. Deelname gaat altijd per project of dienst op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO's worden door de SD's ondertekend. Alleen DVO's die geaccordeerd en ondertekend zijn worden opgenomen in de begroting van hWh. Projecten die nog in voorbereiding zijn of waarover de besluitvorming nog niet heeft plaatsgevonden staan dus niet in de formele begroting van hWh. In deel 4 van de begroting van hWh wordt wel een overzicht gegeven van te verwachten projecten. Deze werkwijze is een gevolg van de bepalingen in de statuten van de Gr hWh en leidt altijd tot een groot financieel verschil tussen de (primaire) ontwerpbegroting die voor enig jaar wordt opgesteld (ongeveer één jaar voor aanvang van het begrotingsjaar) en de geactualiseerde begroting voor datzelfde jaar (opgesteld vlak voor aanvang van het begrotingsjaar). Met andere woorden, de formele ontwerpbegroting geeft een onvolledig beeld en moet samen met deel 4 worden gezien om een goede inschatting te kunnen maken van de te verwachten kosten.

Deel 3 van de begroting betreft de projecten en programma's die samen met derden worden uitgevoerd door hWh. Daarbij kan worden gedacht aan het nationale hoogtebestand (AHN) en het luchtfotobestand, maar ook het Informatiehuis Water. De waterschappen werken in deze projecten en programma's samen met andere (semi)overheden, zoals Rijk, provincies, kadaster, ministeries, etc. De initiatie tot deelname aan deze programma's loopt veelal via de Unie van Waterschappen, maar de formele opdrachtverlening aan hWh (voor wat het waterschapsdeel betreft) loopt via de OGT.

2. De geactualiseerde begroting 2024 hWh

De totale geactualiseerde begroting 2024 van hWh stijgt ten opzichte van de primaire begroting 2024 met € 10,2 miljoen van € 27,6 miljoen naar € 37,8 miljoen. Van deze stijging komt € 4,9 miljoen voor rekening van derden (andere overheden), waarmee de waterschappen samenwerken in programma's zoals Beeldmateriaal en AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland).

De resterende € 5,3 miljoen van de stijging komt voor rekening van de 21 deelnemende waterschappen. Deze stijging betreft voor een groot deel de toevoeging van nieuwe projecten aan de begroting, waarvoor in het afgelopen jaar een DVO is afgesloten. In paragraaf 1 is uitgelegd hoe deze begrotingssystematiek werkt. Een kleiner deel van de kostenstijging komt door toename van beheeractiviteiten en de stijgende uurtarieven van medewerkers.

De opbouw van de geactualiseerde begroting 2024 (totaal € 37,8 miljoen exclusief BTW) is als volgt:

- Instandhouding: € 6,3 miljoen.
- Diensten & beheer: € 11,1 miljoen.
- Ontwikkeling (projecten): 8,1 miljoen.
- Projecten in samenwerking met derden: 12,3 miljoen.

In de loop van 2024 kunnen nog tal van nieuwe initiatieven vanuit de waterschappen worden ontplooid. In deel 4 van de begroting (vaak 'Boekje 4' genoemd) zijn de geprognostiseerde kosten hiervan opgenomen. Het betreft inschattingen vanuit de verschillende programma's, die pas na besluitvorming door de OGT aan de begroting 2024 kunnen worden toegevoegd. In totaal gaat het om een bedrag van maximaal € 2,2 miljoen.

Deze kosten kunnen voor een deel worden gedekt uit het initiatiefbudget van € 1,0 miljoen dat in de begroting 2024 is opgenomen. Daarnaast is in de begroting rekening gehouden met een ontwikkelbudget in de verschillende programma's voor circa € 0,8 miljoen. Hieruit kan de conclusie worden getrokken dat, in het geval alle nieuwe initiatieven daadwerkelijk worden omgezet in projecten, de begroting 2024 met € 0,4 miljoen extra kan stijgen. Hier staat tegenover dat in de praktijk projecten vaak vertraagd raken of later starten, waardoor er jaarlijks een teruggave aan de deelnemers volgt van een aantal miljoenen euro's. Over 2023 is dat € 4,3 miljoen.

3. De ontwerpbegroting 2025 hWh

De totale ontwerpbegroting 2025 van hWh daalt ten opzichte van de geactualiseerde begroting 2024 met € 5,0 miljoen van € 37,8 miljoen naar € 32,8 miljoen. De belangrijkste reden hiervoor is te herleiden naar de eerder genoemde begrotingssystematiek van hWh. Een aantal projecten die in 2025 doorlopen, maar waarvan de DVO nog niet is verlengd (zoals voor Beeldmateriaal), zijn nog niet opgenomen in de ontwerpbegroting 2025.

Daarentegen stijgen de kosten voor de instandhouding (+ € 0,7 miljoen) en diensten & beheer (+ € 0,2 miljoen). Dat heeft vooral te maken met de versteviging van het management, meer inzet door Financiën en P&O, inflatie en de stijging van de uurtarieven (boven de reguliere indexatie) van medewerkers.

Uit deel 4 van de begroting is af te leiden dat de geprognostiseerde kosten voor nieuwe projecten in 2025 in totaal circa € 7,3 miljoen kunnen bedragen. Rekening houdend met de ruimte in het initiatiefbudget en de ontwikkelbudgetten kan de begroting 2025 op € 38,3 miljoen komen. Dus slechts € 0,5 miljoen hoger dan de geactualiseerde begroting 2024.

4. De consequenties voor de bijdrage van Vechtstromen aan hWh

De bijdrage van Vechtstromen aan hWh wordt per project en/of programma bepaald op basis van de verdeelsleutel die voor dat betreffende project of programma is vastgesteld door de OGT.

De meest toegepaste verdeelsleutel is de Unie-verdeelsleutel. Deze is deels gebaseerd op de belastinginkomsten van het betreffende waterschap en deels op gelijke delen. Naast deze verdeelsleutel wordt in een aantal projecten oppervlakte van het waterschap als verdeelsleutel gebruikt of aantallen in gebruik zijnde licenties.

De, in de formele geactualiseerde begroting 2024, vastgestelde bijdrage van Vechtstromen aan hWh bedraagt € 1.631.575 inclusief BTW. Daarvan is 21% voor de instandhouding van hWh, 31% voor diensten & beheer, 31% voor projecten met waterschappen en 17% voor projecten met derden. Deel 4 van de geactualiseerde begroting 2024 geeft een overzicht van de projecten die in 2024 relevant kunnen worden. Een deel daarvan is collectief en een deel zijn verlengingen van lopende projecten of trajecten waaraan wij deelnemen. Voor een kleiner deel hebben wij de vrijheid om een keuze te maken om mee te doen. Op basis van een voorlopige inschatting is te verwachten dat de bijdrage van Vechtstromen in de projecten uit deel 4 ongeveer € 80.000 zou kunnen zijn. Daarmee zou de totale bijdrage van Vechtstromen in 2024 uit kunnen komen op ongeveer € 1.710.000 inclusief BTW.

Op basis van de ontwerpbegroting 2024 die een jaar geleden is verschenen, is in de begroting van Vechtstromen rekening gehouden met een bedrag van € 1.410.100. Dit betekent dat een tekort zou kunnen ontstaan van ongeveer € 300.000. Aangezien op dit moment nog niet geheel duidelijk is aan welke nieuwe projecten wij gaan meedoen en omdat geprognoseerde projecten vertraagd kunnen raken of niet tot uitvoering kunnen komen, zal het tekort waarschijnlijk iets kleiner zijn. Daarbij komt dat wij na afloop van ieder begrotingsjaar meestal een substantieel bedrag van hWh terugkrijgen. Over 2023 is dat € 324.750 inclusief BTW. We zullen de ontwikkelingen nauwgezet volgen en in het voorjaar opnieuw bekijken hoe de situatie is. Een eventueel aanvullend dekkingsvoorstel zal via het spoor van de BVR worden meegenomen.

De in de formele ontwerpbegroting 2025 vastgestelde bijdrage van Vechtstromen aan hWh bedraagt € 1.612.545 inclusief BTW. In deel 4 van die begroting staat nog een aantal collectieve projecten waaraan Vechtstromen in principe mee zal doen, omdat hierover de afspraak in de OGT is gemaakt dat deze projecten altijd met alle waterschappen worden uitgevoerd. Daarnaast is er ook een aantal facultatieve projecten waarvoor wij nog een keuze kunnen maken. Op basis van een voorlopige inschatting komen we op een extra bijdrage van Vechtstromen voor een aantal projecten uit deel 4 van ongeveer € 165.000. Daarmee zou de totale bijdrage van Vechtstromen in 2025 op € 1.780.000 kunnen komen.

In de meerjarenraming van Vechtstromen is voor 2025 slechts rekening gehouden met een bedrag van € 975.000. Dat zou dus een tekort kunnen betekenen van ongeveer € 800.000. Dit grote tekort ontstaat doordat in de begroting van Vechtstromen de hWh-bijdrage voor 2024 incidenteel is opgehoogd, terwijl dat structureel had moeten zijn. In de loop van dit voorjaar zal u een voorstel worden gedaan hoe we met dit tekort omgaan, mede in het licht van de totale IV-begroting van ons waterschap.

Tot slot stellen wij voor om tijdens de PEILDag op 10 april 2024 een informatiesessie te organiseren over de autonome ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en de gevolgen daarvan voor Vechtstromen. Tevens kan dan een uitgebreide toelichting worden gegeven op de organisatie en de werkwijze van Het Waterschapshuis. Deze sessie zal via een agenderingsverzoek onder de aandacht worden gebracht bij de agendacommissie.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van waterschap Vechtstromen,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris-directeur